

Butlletí de l'Agenda 21 de la UAB

Número 1. Abril 2007

SUMARI

- Procés participatiu de revisió del Pla d'acció per a la sostenibilitat
- Fotonotícies Breus
- Mesurant la sostenibilitat de la UAB: l'indicador
- Bústia: L'Agenda 21 et respon
- Miscel·lània ambiental
- El personatge
- Ens fem ressò de...
El quart informe de l'IPCC presentat a París al febrer de 2007
- Agenda

Redacció:
Servei de Prevenció i de Medi Ambient UAB
Adreça electrònica: sepma@uab.cat web: www.uab.cat/sepma

Procés participatiu de revisió del Pla d'acció per a la sostenibilitat

El passat octubre del 2006 la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) iniciava el procés de revisió del seu Pla d'acció local per a la sostenibilitat. Aquest Pla, aprovat l'any 2002 fruit del procés d'Agenda 21 de la UAB, i que contempla accions fins l'horitzó del 2010, és una eina amb finalitat pràctica per avançar cap a una universitat més sostenible i millorar la qualitat ambiental d'aquesta.

Després d'aquests primers anys d'implantació del Pla d'acció s'ha dut a terme un procés de revisió i disseny de noves accions per actualitzar-lo per al proper període 2007-2010, de manera que respongui a les necessitats presents de la universitat. Aquesta revisió ha de permetre enfrontar les dificultats del primer període de Pla d'acció amb més experiència i fer front a les noves necessitats i reptes de la universitat en el seu camí cap a la sostenibilitat.

El procés de revisió ha comptat amb el suport del Consell Social de la UAB i ha estat coordinat per la Comissió de Seguiment de l'Agenda 21.

El procés de revisió s'ha plantejat com un procés participatiu obert a tota la comunitat universitària, de manera que comptés que amb el major nombre de participants possibles, fent-lo extensiu a les empreses i entitats externes vinculades a la universitat. El procés de revisió ha tingut una durada aproximada de sis mesos.

L'eina principal de participació va consistir en un fòrum virtual on tothom que

volgués va poder inscriure's i votar sis qüestionaris temàtics referents a l'estat actual ambiental de la UAB i a propostes d'accions pel període 2007-2010. Al fòrum es van inscriure un total de 218 persones (29% estudiants, 34% PDI, 31% PAS i 6% externs a la UAB) Els inscrits van valorar, en major o menor mesura, les 69 qüestions recollides en 6 àrees temàtiques: Territori, Energia i aigua, Gestió de residus i ambientalització de compres i serveis, Mobilitat i transport, Educació i sensibilització i Participació i comunicació.

També es van rebre algunes aportacions a través del correu electrònic, que tot i que no van seguir la metodologia de valoració del

fòrum virtual, han estat recollides per a fer l'anàlisi final de les aportacions. A part de les valoracions fetes, també es van recollir 272 comentaris fets per mitjà del fòrum virtual i també els participants van proposar noves actuacions que no estaven contemplades en els qüestionaris.

Una vegada finalitzat el fòrum virtual es va celebrar una jornada de fòrum presencial per a tancar el procés participatiu.

En base als resultats obtinguts al procés participatiu s'ha elaborat una proposta de Nou pla d'acció per a la sostenibilitat 2007-2010. Aquest Pla serà aprovat per l'Equip de govern i el Consell de Govern.

Jornada de fòrum presencial

El dia 28 de novembre de 2006 es va celebrar una jornada on es va convocar a tota la comunitat universitària per tal de presentar els resultats del fòrum virtual i debatre les propostes rebudes.

A la jornada hi va assistir sobretot personal del PAS i professorat i es van debatre, juntament amb els tècnics convocats, les noves propostes i les accions resultants del procés participatiu.

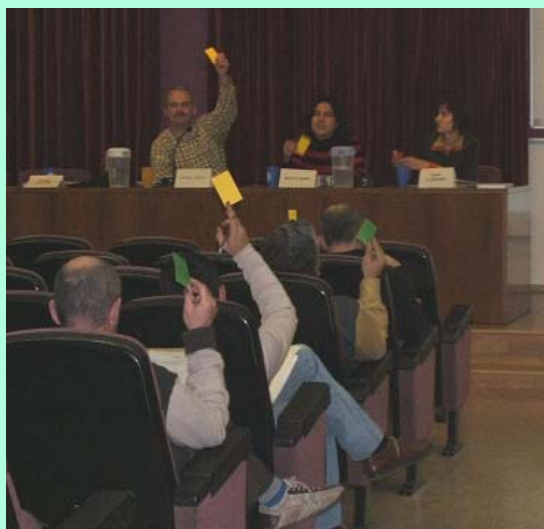

Foto-notícies breus

Neix el butlletí de l'Agenda 21 de la UAB

Tots els que vareu participar al fòrum vareu expressar interès en que s'edités un butlletí trimestral sobre l'Agenda 21. Així, donant resposta a aquesta demanda, i tal i com consta al nou Pla d'acció, aquí teniu el primer número del butlletí!

Aquest butlletí vol ser una nova via d'informació i comunicació vers la comunitat universitària, per donar a conèixer els diferents projectes i iniciatives que duu a terme la universitat en el marc de la seva Agenda 21.

Visita als Itineraris de natura en l'Any de l'Evolució

La UAB disposa des de l'any 1998 de dos itineraris de natura que transcorren pels espais naturals més singulars i millor conservats del campus de Bellaterra.

En motiu de l'Any de l'Evolució s'organitzen visites guiades a aquests itineraris per a poder-ne observar la fauna i flora típica del campus. També s'ha editat un llibret amb la flora i la fauna típica dels itineraris.

Durant les jornades de Portes Obertes de la Universitat celebrada els dies 23, 24 i 25 de gener, es van inaugurar les visites guiades amb un èxit d'afluència. Durant el mes de març s'organitzaran visites guiades per a la comunitat universitària (vegeu els dies de les visites a l'apartat de l'Agenda).

Aparcament de bicicletes tipus Biceberg al campus

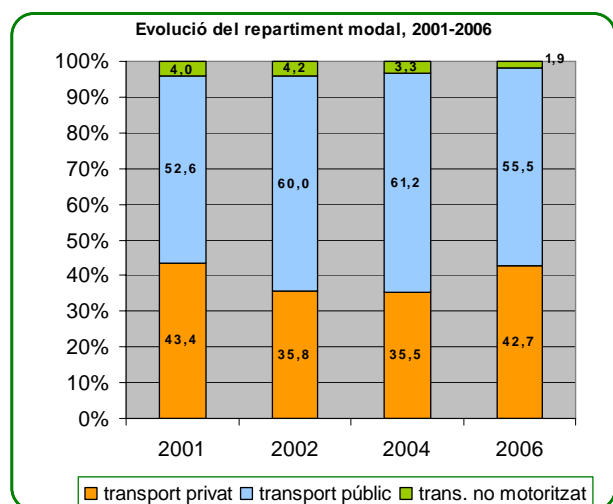
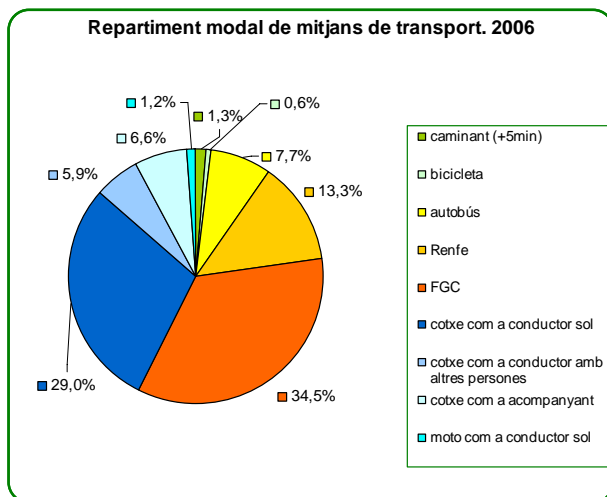
Des d'octubre del 2006 tenim un nou aparcament de bicicletes al campus que permet guardar la bici amb total seguretat i comoditat. L'aparcament té una capacitat de 46 bicicletes i està situat a l'eix central, al costat de la plaça Cívica. Aquesta iniciativa ha estat finançada per la Generalitat de Catalunya. Tots els qui hi estiguen interessats podeu enviar un correu electrònic a l'adreça electrònica: mobilitat@uab.es

Mesurant la sostenibilitat de la UAB: l'indicador

El Pla d'acció per a la sostenibilitat de la UAB disposa d'un Pla de seguiment format per 22 indicadors, que permeten monitoritzar el compliment del Pla d'acció i l'estat ambiental de la UAB.

Indicador de seguiment 6. MOBILITAT LOCAL I TRANSPORT DE PASSATGERS

Descripció	Mesura el transport diari de passatgers, distàncies i modes de transport per accedir al campus		
Unitats	- Repartiment modal d'accés al campus (% diferents tipus de transport)		
Tendència desitjada	↑ de l'ús del transport públic i ↓ de l'ús del transport privat motoritzat		
Línia estratègica	2	Transport, mobilitat i accessibilitat	
Programa de referència	2.1	Millorar l'accessibilitat del campus, tot potenciant mitjans de transport respectuosos amb el medi ambient	
Freqüència de mesura	Bianual	Any d'inici de càlcul	2002
Abast	Campus de Bellaterra	Font de les dades	Unitat de Gestió de la Mobilitat

Font: "Hàbits de mobilitat de la comunitat universitària de la UAB". 2001, 2002, 2004 i 2006. Grup de Recerca de Mobilitat, Transport i Territori del Departament de Geografia de la UAB.

- **Valoració:** En l'últim estudi de mobilitat fet al 2006 s'observa un increment de l'ús del vehicle privat motoritzat respecte als anys anteriors, en detriment del transport públic i els mitjans de transport no motoritzats (a peu, en bici).
- **Actuacions relacionades dutes a terme al 2006:**
 - El 27 de setembre del 2006 es va aprovar el Pla estratègic d'Accessibilitat de la UAB, que marca les directrius de la gestió de la mobilitat per tal de fomentar una major accessibilitat al campus i fomentar una mobilitat sostenible i segura.
 - Anualment, d'ençà el 2005, es celebra anualment la "Setmana de la mobilitat sostenible i segura"

Bústia: L'Agenda 21 et respon

Aquest és un espai obert a totes les consultes i suggeriments que ens vulgueu fer. En properes edicions del butlletí anirem publicant les consultes que ens feu arribar, i a les quals el personal tècnic de la universitat intentarà donar resposta.

En aquest número, s'han seleccionat dos dels nombrosos comentaris i suggeriments rebuts al fòrum virtual per a la revisió del Pla d'acció.

COMPARTIR COTXE A LA UAB

Pregunta /comentari (PDI, Facultat de Ciències):

Estaria molt bé crear una pàgina web de fàcil accés per a tothom, és a dir, gratuïta i ben anunciada. Aquesta pàgina web serviria per tal que la gent digués d'on ve, a quines hores arriba i marxa i quantes places lliures té al cotxe i que hi pogués deixar un telèfon de contacte, un nom i/o una aula on trobar-lo. Seria important que qui busca ho pugui fer per dies, és a dir, si en necessito un per demà que pugui buscar-ho i si és per avui també. A Alemanya ja fa temps que funciona per tal de compartir cotxe quan vols viatjar i va molt bé.

Resposta (Servei de Prevenció i de Medi Ambient):

Des de la pàgina web de la Xarxa d'Estudiants hi ha un servei per tal de facilitar els desplaçament amb cotxe compartit. En la pàgina web d'aquest servei, es poden posar anuncis de gent que demanda o oferta places en cotxes per a realitzar els trajectes compartits (www.laxarxa.uab.es).

VEGETACIÓ ORNAMENTAL AMB CRITERIS AMBIENTALS

Pregunta /comentari (PDI, Facultat de Ciències):

La UAB es troba en un clima mediterrani. Crec que tota actuació paisatgística s'hauria de fer tenint molt present aquesta realitat. Les espècies que es planten podrien de ser totes autòctones, ja que solen tenir un règim de conservació que permet estalvi d'aigua. Potser el campus no seria tan verd però -i només és un exemple; i un somni- si el campus fos tot ell plantat amb alzines, roures, pins, marfulls i tot el seguit d'arbusts i lianes d'espècies locals, segurament la fauna local també s'atreviria a venir-hi, de mica en mica. Si, vista de lluny, la UAB semblés un alzinar aclarit, amb una mica de bosc de ribera, tindríem una natura més ben integrada. Ras i curt, em faria molta il·lusió poder trobar fauna animal a la UAB, vivint de, i al damunt de plantes i arbres locals. És clar, zones concretes com la de jardí oriental que hi tenim, es justifiquen per altres raons, de les que no cal abusar-ne.

Resposta (Servei de Prevenció i de Medi Ambient):

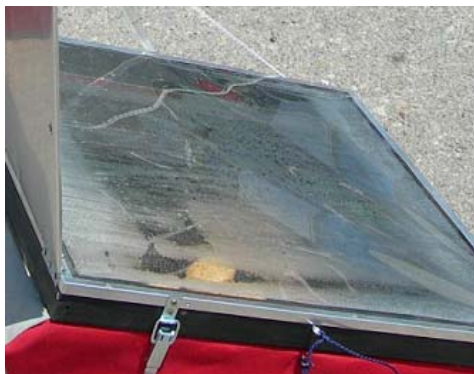
Tot i que actualment algunes de les actuacions de jardineria es fan coordinadament amb el departament de botànica, es vol treballar en crear unes directrius generals, que contemplin també l'ús d'espècies autòctones i amb menys necessitat de reg. Aquesta actuació està recollida en el nou Pla d'acció per a la sostenibilitat de la UAB.

Per escriure a la bústia de suggeriments enviar un correu a: sepma@uab.cat

Miscel·lània ambiental

Imatge: Saps què és?

Trobaràs la resposta a la pàgina següent...

Miscel·lània ambiental: la resposta

RESPOSTA: la imatge correspon a un **Forn solar**.

El projecte

La UAB va participar en el projecte de foment dels forns solars promogut per la Fundació Terra. El projecte va consistir en la construcció d'un forn solar SOUL i l'assistència a diferents actes demostratius a Barcelona (Biocultura, Festival Solar per la Mercè), que volen promoure l'ús de les cuines solars i els seus beneficis ambientals.

Demostració dels forns solars a la Fira de Biocultura.

Difusió de la cuina solar a la UAB

Durant la passada edició del campus Itaca, la UAB va organitzar un taller sobre com organitzar festes més sostenibles. Durant aquest taller es va fer una demostració de la cuina solar, amb el forn solar SOUL i una cuina solar parabòlica (cedida per Enginyers sense Fronteres, i l'Associació catalana de Ciències Ambientals).

Taller sobre festes sostenibles i demostració de cuina solar a Itaca (juny 2006).

Tu també pots cuinar amb el sol!

Tu també pots aprofitar l'energia solar per cuinar, ja sigui amb una cuina parabòlica o amb un forn de concentració (estrís que pots comprar o que fins i tot pots construir tu mateix). Existeixen moltes receptes senzilles i ràpides per a cuinar els teus plats de la manera més sostenible!

Per saber-ne més:

www.ecoterra.org

<http://www.solarcooking.org/catala/>

Ens fem ressò de...

El quart informe del Panell Intergovernamental sobre Canvi Climàtic, presentat a París al Febrer, afirma que l'home és el responsable del canvi climàtic i alerta sobre les conseqüències que tindrà aquest fenomen durant aquest segle

L'Organització Meteorològica Mundial (WMO) i el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (UNEP) van decidir reunir l'any 1988 científics de tot el món per estudiar un fenomen del qual aleshores se'n tenien els primers indicis. El primer informe del Panell Intergovernamental sobre Canvi Climàtic (IPCC), dos anys més tard, descobria la possibilitat del canvi climàtic. El segon i el tercer anunciaven que l'home en podia ser responsable, i que les conseqüències podrien ser catastròfiques.

El quart informe d'aquest organisme de l'ONU, elaborat per 2.500 experts de 130 països, assenyala amb tota probabilitat el responsable del canvi climàtic, que ara ja es considera com un fet consumat. Aquest seria, en un 90%, l'home, culpable de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, que tenen unes conseqüències directes i irreversibles sobre la superfície del planeta.

El canvi climàtic és un fet, i pot ser conseqüència de l'activitat humana en un 90%. Aquesta és una de les conclusions del quart informe d'avaluació de l'IPCC. Els científics presenten a l'informe evidències sobre la veracitat del canvi climàtic i la seva afectació a diversos fenòmens de la natura, com les precipitacions, la salinitat dels oceans, els vents, les capes de gel i els fenòmens extrems.

El grup d'experts d'arreu del món ha avançat bona part dels continguts que

continuarà l'informe final o síntesi, que es presentarà a València del 14 al 16 de novembre del 2007. Les dades apunten cap a un augment de la temperatura del planeta d'entre 1,8 i 4 graus centígrads al final d'aquest segle, amb períodes de sequera i onades de calor habituals. El ritme d'escalfament estaria entre 0,2 graus per cada dècada, o bé de 0,1 si s'aconsegueix mantenir el nivell d'emissions de l'any 2000.

L'altre gran impacte provocat per l'escalfament global serà l'augment del nivell del mar. El desgel afectarà als casquets polars, i molta de la massa gelada s'acabarà desfent. Això es traduirà, en funció dels diferents escenaris que s'han plantejat, en un creixement d'entre 18 i 59 centímetres l'any 2100.

Què fem a la UAB per a fer front al canvi climàtic

La UAB comptabilitza anualment les emissions de CO₂ generades en la seva activitat, principalment a causa del consum energètic als edificis i del transport de la comunitat universitària.

La universitat duu a terme diferents actuacions per a disminuir aquestes emissions contaminants:

- Millorant l'eficiència energètica dels edificis (climatització i il·luminació).
- Usant energies renovables (solar fotovoltaica, solar tèrmica, biodièsel).
- Promovent una mobilitat més sostenible.

El personatge

Josep Enric Llebot

Catedràtic de Física de la Matèria Condensada del Departament de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona

El doctor Josep Enric Llebot es va llicenciar en Ciències Físiques l'any 1975 i va obtenir el doctorat per la UAB l'any 1981. Ha treballat en termodinàmica de processos irreversibles, radiació solar i teledetecció i, actualment, en models climàtics de baixa resolució i la seva formulació termodinàmica. Actualment la seva recerca se centra en l'àmbit de la física ambiental, especialment la climatologia física i el canvi climàtic.

Ha estat degà de la Facultat de Ciències de la UAB (1991-1993) i de la UdG, impulsant en ambdues universitats els programes formatius en ciències ambientals.

Des de l'any 1997 fins el 2000 va dirigir el Centre d'Estudis Ambientals que posteriorment ha esdevingut l'ICTA (Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals). Durant el període 1995 - 2002 va ser Secretari científic de l'Institut d'Estudis Catalans on va organitzar i coordinar algunes de les activitats de recerca de la Institució. A banda dels articles de recerca científica ha publicat una desena de llibres entre els quals: El canvi climàtic. Rubes, 1998; Els fluids de la vida. Proa, 1996 (Premi Prat de la Riba de l'IEC 2000); El temps és boig? i 74 preguntes sobre el canvi climàtic. Rubes, 2005 (Premi de Literatura Científica de la Fundació Catalana per a la Recerca 2005).

1. Quines conclusions cal treure de l'últim informe de l'IPCC?

Des del darrer informe hauran transcorregut sis anys i, en recerca en clima, això és molt. No obstant el que s'ha publicat fins ara, que és la part corresponent a la ciència física del canvi climàtic, no hi ha sorpreses. D'alguna manera tots ho sabíem. S'han millorat les dades que s'aporten, que són moltes, i sobretot les projeccions cap al futur, els resultats dels models van convergint. Les evidències són incontestables. La concentració dels gasos amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera augmenta, això comporta que l'atmosfera retengui més energia i que, per tant, s'escalfi. En escalfar-se canvia alguns dels seus patrons de funcionament, la qual cosa produeix impactes sobre l'activitat que es desenvolupa a la superfície terrestre. L'augment de la concentració dels gasos amb efecte d'hivernacle és deguda a les activitats humanes, la qual cosa es pot comprovar per l'anàlisi isotòpica dels gasos amb efecte d'hivernacle presents a l'atmosfera.

2. Com explica el ressò mediàtic que està tenint darrerament el canvi climàtic?

Aquest any hi ha força esdeveniments relacionats que d'una manera o altra estan relacionats amb el fenomen del canvi climàtic. La presentació dels tres informes de l'IPCC, l'any polar internacional, els 10 anys del protocol de Kyoto. D'altra banda l'hivern tan benigne a Europa i Amèrica del Nord fa preguntar-se a les persones si això és normal i és lògic que els mitjans se'n facin ressò. Tot i així, a vegades l'anàlisi és massa simplista, és massa catastrofista i defuig de presentar la realitat del problema com un dels més difícils de resoldre que té plantejats la nostra societat.

3. Quin paper haurien de tenir les universitats en la lluita contra el canvi climàtic?

Les universitats poden actuar en base a les seves funcions: en recerca i en docència. Formant bons científics i tècnics i desenvolupant la recerca en temes de clima. Com tots els temes que abasten varies disciplines, l'estructura universitària clàssica no facilita la formació de grups de recerca forts i ben estructurats en climatologia. El sistema de recerca en clima encara és fràgil i de petita magnitud i el sistema de recerca hauria de prendre accions per resoldre'l. Una altra responsabilitat de la universitat és la difusió dels coneixements a la societat. La presència de persones de la universitat coneixedores del tema del canvi climàtic en els fòrums que contínuament s'organitzen arreu contribuiria a la formació d'un discurs més racional i documentat que les argumentacions sensacionalistes que sovint es formulen.

L'Agenda

Dies mundials destacats

21 de març: Dia Forestal Mundial
22 de març: Dia Mundial de l'Aigua
22 d'abril: Dia Mundial de la Terra
21 de maig: Dia Mundial de la Diversitat Cultural, el Diàleg i el Desenvolupament
24 de maig: Dia Europeu dels Parcs Naturals
5 de juny: Dia Mundial del Medi Ambient
8 de juny: Dia Mundial dels Oceans

Actes a la UAB

Activitats de l'any temàtic de l'Evolució. Visites guiades als itineraris de natura

En motiu de la celebració de l'Any de l'Evolució, s'organitzen diferents activitats que podeu consultar a la web: <http://www.uab.es/anyevolucio/>
(Dins de l'any de l'Evolució està previst organitzar visites guiades als itineraris de natura del campus, properament tindreu més informació a la pàgina web).

Agenda d'activitats

Exposició "Tu en el món teu. Ecologia quotidiana i sostenibilitat"

Lloc: Centre Cultural de Caixa Terrassa. Exposició permanent

Horari: de dilluns a divendres, de 9 a 14 hores i de 16 a 21 hores, i els dissabtes, diumenges i festius, de 12 a 14 hores i de 18 a 21 hores.

Exposició sobre medi ambient al nostre país que presenta de forma conjunta els aspectes ecològics bàsics sobre la vida diària de les persones, incidint especialment en els actes i en les actituds individuals i les seves conseqüències.

Més informació: http://www.erf.es/novetats/Previa_Caixa_Terrassa.html

Exposició: Boscos per a què?

Lloc: Sala d'exposicions de Caixa Sabadell, C/de Gràcia, 17, Sabadell

Dates: del 29 de març al 3 de juny de 2007

Horari: De dilluns a diumenge, de 12 a 14 hores i de 18 a 21 hores

Visites guiades: diumenges i festius, a les 12 hores

Descripció: Prop del 40% del territori de Catalunya és bosc; això significa una proporció de gairebé 200 arbres per habitant. Però què ens aporta el bosc? fusta?, biodiversitat?, espais per a l'esbarjo del cap de setmana?

Més informació: <http://www.obrasocialcaixasabadell.org>

Exposició "Visca la diferència!"

Lloc: CosmoCaixa Barcelona, fins el 31 de desembre.

La mostra acull col·leccions excepcionals d'animals, vegetals i objectes d'arreu del món i, pretén, a través de l'observació i l'experimentació, sensibilitzar i provocar un canvi d'actitud, per tal d'aconseguir un món més sostenible i amb espai per a tots.

Més informació: http://obrasocial.lacaixa.es/centros/cosmoaixabcn_ca.html